

Potovanje po južni Španiji

Odločila sva se, da bova v sredini septembra odletela v Andaluzijo in odkrila to pokrajino na jugu Španije. Andaluzija je ena od 17-ih avtonomnih pokrajin Španije, je približno tako velika kot Portugalska, in ima kakih osem milijonov prebivalcev. Ime pokrajine izvira iz saracenskih (mavskih, arabskih) časov, ki so to regijo imenovali Al-Andalus ter so bili skoraj 800 let vladarji Andaluzije. Prgnali so jih Španci 1492. leta. Saraceni (Mavri-mórok) so bili muslimani, leta 711 so prišli iz severne Afrike na jug Španije. V saracenskih časih, ki so trajali slabih 800 let, je doživela pokrajina gospodarski, kulturni in znanstveni razcvet, v njej je veljala verska in etnična toleranca. Še dandanes srečujemo sledove saracenskega obdobja tako v arhitekturi kot tudi v ostalih umetnostih in nenazadnje tudi v jeziku, ki daje posebno mikavnost tukajšnjim ljudem.

vroče regije Evrope, kjer so poletja ekstremno vroča, zime pa mile. Sevilja je med najbolj vročimi mesti na celini, kar sva takoj občutila na lastni koži, ko sva stopila iz stavbe letališča. Kljub temu da je bila ura zvečer ob desetih, se je živo srebro gibalo okrog 33 stopinj Celzija. To podnebje v veliki meri vpliva na življenje ljudi. Popoldanska siesta traja več ur, trgovine odprejo šele pozno popoldne in so odprte zvečer do 22.00 ure. Kosilo se je med 2.00 in 4.00 uro popoldne, večerja pa med 9.00 uro in polnočjo. Tudi midva – čeprav sva Srednjeevropejca – sva se prilagodila temu dnevnemu ritmu, saj zvečer ob 6. ali 7. uri še v večini gostiln ni večerje. Takrat oživijo mestne ulice, ljudje grejo po nakupih, se srečujejo v kavarnah ali le pridejo iz svojih hiš in se usedejo na klopi pred hišami, da bi poklepetali.

Ko sva se sprehajala po ulicah Sevilje, naju je očarala prosto-

promet. Če nimaš lastnega kolesa, si ga na vsakem drugem ali tretjem vogalu lahko najameš s pomočjo avtomata. Po kolesarjenju pa ga vrneš na neki drugi postaji. Pešec,

pisu izgleda kot 8, je klobčič volne, ki ga v španskem jeziku imenujejo »madeja«. In če v španščini izgovorimo cel napis »no-madeja-do«, potem se v njem skriva skrajšana

gostje so bili zelo glasni, kar je razžalilo togo špansko gospodo in so jih zaradi tega zmerjali z besedo Flamenki, kar špansko pomeni Flamci. Pozneje se je ta izraz prenesel

Glavno mesto Andaluzije, Sevilja z znano stavbo La Giraldo

ki želi prečkati cesto, mora ob avtomobilih paziti tudi na kolesarje, kajti med pločnikom in cesto so vsepovsod kolesarske steze.

oblika stavka »no me ha de jado«, kar pomeni »ni me zapustilo«. Kastilski kralj Alfons X. je potem, ko so ga vrgli s prestola, živel v izgnanstvu v Sevilji in se je s tem stavkom zahvalil mestu, da ga le-to ni zapustilo.

Če človek potuje po Andaluziji, posebej po Sevilji, se vsepovsod srečuje, da ne rečem konfrontira z glasbo svetovno znanega flamenka. Sevilja je zibelka in center flamenka. Ob večerih se skoraj iz vsake gostilne sliši ta temperamentna glasba s svojimi značilnimi ritmi. Flamenko je pesem in ples z nepogrešljivimi zvoki kitare. Med temami teh pesmi najdemo žalostinke, pesmi, ki govorijo o neizpolnjeni ljubezni, o strasti, o smrti in tudi o zatiranju. Glasnost muzike in samega plesa (topotanje z noge ob tla, ploskanje) simbolizira, da je vse, kar je slabo, treba dati, izkričati iz sebe. Od kod poimenovanje flamenka, nobeden ne ve točno povedati. Ena od teorij pravi, da je v 16. stoletju nizozemski (flamski) kralj s svojim spremstvom obiskal Španijo,

na strastno glasbo cigánov. Cigani so (špansko gitanos) v Andaluziji ta izraz do danes obdržali in ga uporabljajo za svoj temperamentni ples. Spet druge teorije pravijo, da je ples dobil ime po pticah flamingih (plamencij), ker so nekateri gibi podobni gibom teh lepih ptic. Obstaja pa tudi teorija, da so Saraceni podobno imenovali kmete v Andaluziji. Naj bo tako ali drugače, če se človek nahaja v Andaluziji, mora vsaj enkrat na večer flamenka, da bi spoznal ples in glasbo te regije.

Znamenitost Sevilje je katedrala z znanim zvonikom, La Giraldo. V saracenskih časih je stala na tem mestu džamija z minaretom, ki je potem, ko so Saracene prgnali, postal znan zvonik katedrale. Katedrala slovi tudi po tem, da tukaj počivajo posmrtni ostanki Kristofa Kolumba, ki je 1492 odkril Ameriko za špansko krono. Španci so zlato z nove celine pripeljali v Seviljo, mesto je potem dobilo trgovski monopol in postalo pomembno trgovsko središče.

**Tibor Horvat in
Joël Gerber**

Temperamentni in strastni ples flamenko

Prvi cilj najinega potovanja je bilo glavno mesto Andaluzije, Sevilja. Že med pristajanjem letala sva opazila, da je pokrajina preveč rumenkasta. Andaluzija spada med najbolj

rnost mesta. Tudi čez središče mesta vodijo dvo- ali tripasovne avtoceste, vsepovsod so široki pločniki in kolesarske steze, ki so tako široke, da te sploh ne moti dvosmerni

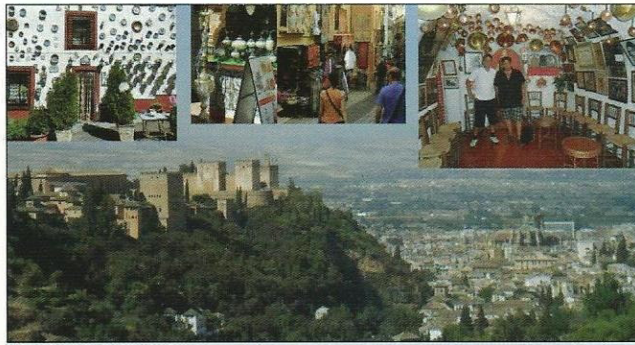
Zelo zanimiv je bil še nek napis – »NO 8 DO« - ki smo ga videli na avtobusih, na tablah po mestu in na vseh promocijskih materialih, povezanih z mestom. Znak, ki v tem na-

Potovanje po južni Španiji

Po obisku glavnega mesta Andaluzije sva se napatila v mesto Granada, ki se nahaja na vzhodnem delu te regije. Prvo, kar je bilo očitno, da so bile železniške postaje in tudi vlaki zelo čisti, za zgled nekaterim železniškim postajam v srednji Evropi. Vlaki so udobni, hitri in točni. Granada je bila zadnje večje mesto, iz katerega so španski kralji pregnali Saracene. Simbol Granade je slavna Alhambra, palača arabsko-saracenske dinastije Nasrid, ki so jo kasneje krščanski španski kralji dogradili. Sama trdnjava-palača - njeno ime pomeni v arabščini rdeče (al-hamrá) - je bila zgrajena z rdečkastega kamna in se nanjo odpira zelo lep razgled s hribov Albaicin. Albaicin je stara saracenska mestna četrt, kjer se še danes čuti duh muslimansko-saracenske kulture. Trgovine so v stilu bazarja, v čajnicah še

Alhambra.

V četrti Sacromonte si lahko ogledamo tipične jamske domove (cuevas). Uradno je življenje v jamskih domovih prepovedano, vendar oblast prebivalcev (Romov, hipijev in brezdomcev) ne preganja, saj so turistična atrakcija. Tu-

Granada z znano palačo Alhambra (spodaj). Četrti Albaicin in Sacromonte ter notranjost jamskega doma (zgoraj)

ristom razkazujejo domove in različne tradicionalne obrti, tkanje, lončarstvo... in seveda ples. Prenekatero jame so spremenjene v lokale, v katerih se prikazuje zambra,

domom.

Četrť z jamskimi domovi je na gričevnatem delu mesta Guadix, zemlja teh gričev ni preveč trda, in niti ne preveč peščena, če vkoplješ vanjo kakšen prostor, se ti ni treba bati, da se bo zrušil. Nekateri jamski domovi so stari ver-

jetno že tisoč let. Danes so seveda že veliko udobnejši, preskrbljeni so z vodo, imajo kopalnico, kanalizacijo... V njih je pozimi in poleti 18 stopinj Celzija in tudi dežja se

Prav v Guadix-u sva jedla najbolj značilno jed, ki se ji reče paella. To je specialiteta iz riža, ki dobi svojo izrazito rumeno barvo od žafrana. Ta hrana izvira z vzhodne obale Španije (Valencia), je pa razširjena po vseh pokrajinah, vsaka pokrajina jo pripravlja na svoj način. V Andaluziji to hrano pripravijo z morskimi sadeži: lignji, rakci in školjkami. Prinesejo ti jo v pekaču. Tipična andaluzijska predjed je juha gazpacho, to je hladna zelenjavna juha iz surove zelenjave. Izvira iz saracenskih časov, ko je to bila česnova juha s kumarami, olivnim oljem, kisom, sladkorjem in kruhom, ki ga zdrobijo v možnarju in mu dodajo vodo. Paradižnik in papriko so juhi dodali kasneje, potem ko je Kolumb odkril Ameriko. V vročih poletnih dnevih te ta mrzla juha osveži in je tudi zelo zdrava.

Tisti, ki pa bi jedel nekaj bolj konkretnega, najde bogato ponudbo v t. i. Tapas-barih. Tapa pomeni v španščini pokrovka. Nekoč so baje dali kos kruha na kozarce z vinom, da ne bi kakšna smet padla v vino. Pa tudi male pokrovke so imeli za pokrivanje alkoholnih pijač, nanje pa so dali olive. Tudi drugačne načine pokrivanja so si izmislili. Danes nudijo raznovrstne »tapas«-e kot prigrizke k pijači. Fini so obloženi kruhki z olivami, krompirjevi cmoki itd... Andaluzija nam ponuja veliko: zgodovinsko, kulturno, kulinarično... Tudi tisti, ki pridejo le zaradi sonca in morja, so izbrali pravo destinacijo. Tudi midva sva izkoristila bližino morja, enkrat sva se »hladila« v Sredozemskem morju (Almu ecar), enkrat pa v Atlantskem oceanu (Cádiz). Hladna juha in hladno morje v vroči Andaluziji! A si lahko človek želi kaj lepšega?

**Tibor Horvat in
Joël Gerber**

Značilni jamski domovi

danes ponujajo vodne pipe za užitek. Za to četrtjo najdemo četrt Sacromonte s tipičnimi belimi hišami. Nekatero od njih so okrašene s keramičnimi ploščicami in krožniki. Bele hiše so tudi drugače značilne za Andaluzijo, kakor tudi ozke ulice v starih mestnih jedrih. Verjetno je potem dobilo ime mesto Granada, kajti hiše so tako blizu druga drugi, kot so jedra v granatnem jabolku, ki je tudi rdeče barve, kot je

to je oblika flamenka z več orientalskimi elementi. Jamski domovi so pustili globok vtis na naju, zato sva z avtobusom odpotovala v približno 50 km oddaljeno mesto Guadix, v katerem 1/6 prebivalcev še danes živi v jamskih domovih. Ko sva se sprehajala po mestu, se je nenadoma pojavil pred nama dimnik. Malce sva bila prese-nečena, toda hitro sva ugotovila, da hodiva nad jamskim

ni potrebno bati, ker ne prepuščajo vode. Če je družina postala številčnejša, so v breg vkopali še eno sobo, seveda so pazili, da ne bi prišli v sosednje stanovanje. Od zunaj so jamska stanovanja pobeljena, na zunanjih stenah so okna in vrata, toda sobe v bregu nimajo oken. Ponekod so iz jamskih stanovanj naredili hotele za turiste.

Po takem potepanju in odkrivanju se oglasi tudi želodec.